

IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2017/84

(2017. gada 16. janvāris)

par monitoringu attiecībā uz minerāleļļu ogļūdeņražiem pārtikā un materiālos un izstrādājumos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Minerāleļļu ogļūdeņraži (MOH) ir ķīmiski savienojumi, kurus iegūst galvenokārt no jēlnaftas, bet var arī sintezēt no akmeņoglēm, dabasgāzes un biomasas. Cēloņi MOH klātbūtnei pārtikā var būt vides kontaminācija, ražas novākšanā un pārtikas ražošanā izmantotās tehnikas smērvielas, pārstrādes līdzekļi, pārtikas piedevas un materiāli, kas paredzēti saskarei ar pārtiku. Pārtikas klases MOH produktus apstrādā tā, lai minerāleļļu aromātisko ogļūdeņražu (MOAH) saturs tiktu samazināts līdz minimumam.
- (2) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) zinātnes ekspertu grupa pārtikas aprites kontaminantu jautājumos (CONTAM grupa) 2012. gadā secināja ⁽¹⁾, ka dažādu MOH vielu grupu potenciālā ietekme uz cilvēka veselību ievērojami atšķiras. MOAH var būt genotoksiski kancerogēni, bet daži minerāleļļu piesātinātie ogļūdeņraži (MOSH) var uzkrāties cilvēka audos un var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz aknām. Tā kā daži MOAH tiek uzskatīti par mutagēniem un kancerogēniem, ir svarīgi organizēt MOH monitoringu, lai gūtu labāku izpratni par MOSH un MOAH relatīvo klātbūtni pārtikas precēs, kas ir galvenie uzturekspozīcijas avoti.
- (3) Tā kā ir pamats domāt, ka migrācija no materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, piemēram, no papīra un kartona iepakojuma, rada kopējās ekspozīcijas būtisku daļu, monitoringā būtu jāiekļauj arī fasēta pārtika, iepakojuma materiāli un funkcionālu barjeru klātesība, un uzglabāšanai un pārstrādei izmantotais aprīkojums. Daži parametri, tādi kā uzglabāšanas laiks un uzglabāšanas apstākļi, var palielināt MOH migrāciju no iepakojuma uz pārtiku. Tā kā ir vieglāk konstatēt MOH lielos daudzumos, paraugu ņemšanas stratēģijā šādi parametri būtu jāņem vērā tad, kad MOH migrācija ir vislielākā.
- (4) Lai nodrošinātu iegūto analītisko datu ticamību, dalībvalstīm pirms analītisko rezultātu ģenerēšanas būtu jānodrošina piemērota analītiskā aprīkojuma pieejamība un jāuzkrāj pietiekama pieredze ar MOH analizēm pārtikā un materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku.
- (5) Lai nodrošinātu šā ieteikuma vienādu piemērošanu, Eiropas Savienības References laboratorijai attiecībā uz materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku ("ES References laboratorija"), būtu jāsniedz turpmāki norādījumi dalībvalstu kompetentajām iestādēm un citām ieinteresētajām personām, tostarp norādījumi par informāciju, kuru varētu vākt izmeklēšanu laikā, kā arī par paraugu ņemšanas un analīzes metodēm,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm, aktīvi piedaloties pārtikas aprītē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, kā arī saskarei ar pārtiku paredzēto materiālu ražotājiem, pārstrādātājiem un izplatītājiem un citām ieinteresētajām personām, 2017. un 2018. gadā būtu jāmonitorē MOH klātbūtne pārtikā. Monitoringam būtu jāaptver dzīvnieku tauki, maize un maizītes, konditorejas izstrādājumi, brokastu pārslas, saldumi (tostarp šokolāde) un kakao, zivju gaļa, zivju produkti (zivju konservi), labība, kas paredzēta lietošanai pārtikā, saldējumi un deserti, eļļas augu sēklas, makaroni, produkti, kas iegūti no labības, pākšaugi, desas, koku rieksti, augu eļļas, kā arī minētajiem produktiem izmantotie materiāli, kas paredzēti saskarei ar pārtiku.

⁽¹⁾ EFSA zinātnes ekspertu grupa pārtikas aprites kontaminantu jautājumos (CONTAM), Zinātniskais atzinums par minerāleļļu ogļūdeņražiem pārtikā. *EFSA Journal*, 2012; 10(6):2704 (185. lpp.). doi:10.2903/j.efsa.2012.2704.

2. Lai nodrošinātu šā ieteikuma vienādu piemērošanu un lai ģenerētu ticamus un salīdzināmus monitoringa rezultātus, būtu jāievēro īpašie norādījumi, kurus ES References laboratorija izstrādājusi saistībā ar šo ieteikumu ("norādījumi"). Tā kā šādu norādījumu vēl nav, dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar ES References laboratoriju, lai kopīgi izstrādātu minētos norādījumus saskaņā ar to vajadzībām pilnveidot analītiskās spējas.
3. Dalībvalstīm pārtikas paraugi būtu jāņem saskaņā ar Komisijas Regulā (EK) Nr. 333/2007⁽¹⁾ izklāstītajiem noteikumiem. Paraugu ņemšanā būtu jāiekļauj samērīgs skaits fasētu pārtikas produktu. Paraugi no materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, būtu jāņem saskaņā ar konkrētiem materiāliem vai izstrādājumiem piemērotu paraugpraksi, kura atspoguļota norādījumos. Būtu jāizmeklē citi iespējami MOH avoti, kas saistīti ar citu saskarei ar pārtiku paredzētu materiālu izmantošanu pārtikas aprītē, piemēram, uzglabāšanas vai pārstrādes laikā, ja ir skaidras norādes uz to, ka tie ir MOH avoti. Ņemot paraugus no fasētiem pārtikas produktiem, galvenā uzmanība būtu jāpievērš precēm, kurām tuvojas minimālā derīguma termiņa beigas, gadījumos, kad to uzglabāšana vai pārstrāde notiek salīdzinoši siltos apstākļos.
4. Paraugi būtu jāanalizē tādi, kādus tos tirgo. Attiecībā uz fasētu pārtiku būtu jānosaka minerāleļļu ogļūdeņražu līmenis pārtikā un materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, ja pastāv aizdomas, ka tie ir atklāto MOH avots. Lai nodrošinātu to, ka ģenerētie dati ir ticami un salīdzināmi, īpaša uzmanība būtu jāpievērš atšķirībām starp MOSH un MOAH un analītisko rezultātu interpretācijai. Dalībvalstis, kas plāno analizēt MOSH un MOAH klātbūtni pārtikā un materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, var lūgt tehnisku palīdzību no ES References laboratorijas attiecībā uz materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku.
5. Ja pārtikā tiek konstatēti MOH, dalībvalstīm būtu jāveic turpmāka izmeklēšana pārtikas nozares uzņēmumos, lai noteiktu iespējamo avotu vai avotus. Izmeklēšanai, kad vien iespējams, būtu jāaptver sistēmas, ko izmanto pārtikas aprītē iesaistītais tirgus dalībnieks un kas varētu ietekmēt vai kontrolēt kontamināciju (piemēram, ražošanas un pārstrādes metodes, riska analīze un kritisko kontrolpunktu noteikšana (HACCP) vai līdzīgas sistēmas vai pasākumi, ko īsteno, lai nepieļautu šādu klātbūtni).
6. Ja MOH tiek konstatēti materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, vai nāk no šādiem materiāliem, dalībvalstīm būtu jāvāc dati par materiāliem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku (piemēram, iepakojuma materiāla veids un sastāvs, funkcionālo barjeru klātesība, iepakotas pārtikas glabāšanas termiņš), un jāveic turpmākas izmeklēšanas saskarei ar pārtiku paredzētu materiālu ražotāju, pārstrādātāju un izplatītāju uzņēmumos, lai noteiktu sistēmas, ko izmanto attiecīgie uzņēmumi (piemēram, saskarei ar pārtiku paredzētu materiālu ražošanas un pārstrādes metodes un dokumenti, kas prasīti saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 2023/2006⁽²⁾ par labu ražošanas praksi), kā paredzēts norādījumos.
7. Dalībvalstīm, pārtikas aprītē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, saskarei ar pārtiku paredzētu materiālu ražotājiem, pārstrādātājiem un izplatītājiem un citām ieinteresētajām personām būtu jāiesniedz EFSA monitoringa dati, kas izteikti uz visas masas bāzes, kopā ar tādu informāciju un tādā elektroniskās ziņošanas formātā, ko EFSA noteikusi kompilēšanai vienotā datubāzē. Monitoringa datus tām būtu vēlams iesniegt līdz 2017. gada 1. oktobrim un pēc tam līdz 2018. gada 1. oktobrim. Pēdējie rezultāti būtu jāiesniedz līdz 2019. gada 28. februārim. Potenciāli pieejamie 2016. gada dati par sastopamību, kas vēl nav iesniegti, būtu jānosūta pēc iespējas drīzāk saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem.

Briselē, 2017. gada 16. janvārī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Vytenis ANDRIUKAITIS

⁽¹⁾ Komisijas 2007. gada 28. marta Regula (EK) Nr. 333/2007, ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes svina, kadmija, dzīvsudraba, neorganiskās alvas, 3-MHPD un benzopirēna koncentrācijai kontrolei pārtikas produktos (OV L 88, 29.3.2007., 29. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas 2006. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 2023/2006 par materiālu un izstrādājumu, kam paredzēta saskare ar pārtiku, labu ražošanas praksi (OV L 384, 29.12.2006., 75. lpp.).